

Javaslatok, észrevételek a pedagógusok életpálya-modellje törvénykoncepcióhoz

Általános megjegyzések:

- a törekvést általában támogatandónak tartjuk,
- megjegyzéseink kizárólag az eltérő vélemény, vagy kiegészítés, javaslat esetén jelennek meg,
- hiányoljuk a művész-tanár és a művész életpálya modell külön szabályozását.

1. A közoktatási törvény koncepciójának 15. pontja szerint a tanár alkalmazásának a művészeti alap-és középfokú iskolákban végzettségi és szakképzettségi feltétele: „a művészeti tárgynak megfelelő szakirányú tanár vagy művész.”

- Ebből a szabályból is kitűnik az az eltérés, ami a művészeti oktatás egészét sajátossá teszi: a tanári, pedagógusi munkakör betöltéséhez, nem szükséges tanári végzettség, amennyiben művész végzettséggel az érintett rendelkezik.

- Azonban ez a tény is azt jelzi, hogy az általános pedagógus életpálya modell nem feltétlenül érvényesül a művészeti oktatásban, hiszen - ellentétben az általános koncepcióval – a felsőfokú tanulmányok nem feltétlenül és kizárólag a pedagógus végzettség megszerzését célozzák.

- További sajátossága a művészeti oktatásban résztvevő pedagógusoknak, hogy gyakran párhuzamosan teljesítik a pedagógus és művészi pálya feladatait, ötvözve a két pálya értékeit az iskolai munkájukban.

- Egyes művészeti munkakörök életkorhoz, fizikai adottságokhoz kötöttek, így különösen azok, amelyeket a vonatkozó un. szakmai nyugdíjról szóló rendelet ilyenek minősít, így például a táncos, énekes, fúvószenész foglalkozások. Ezen foglalkozások gyakorló hús-harminc színpadi tapasztalat, előadói rutin birtokában, a pedagógus munkakörben érthetően meg nem szerezhető ismeretekkel lesznek 45-50 évesen pályakezdők és gyakornokok egy olyan ismerethalmaz átadásában, amiről egyébként feltehetően ők tudják a legtöbbet.

Összegezve: feltétlenül szükségesnek tartjuk e kérdések önálló vizsgálatát, és a művésztanárra-művészre vonatkozó külön szabályok megalkotását.

2. A III.2. Kivételek fejezet a nyugdíjkorhatárt a rendszer bevezetését követő tíz éven belül elérők számára nem teszi kötelezővé a minősítést.

Kérdés az, hogy aki nem vesz részt a minősítésben az egyidejűleg el is veszíti a korábbi beosztását (pl. osztályfőnök, munkaközösség-vezető, vizsgáztató tanár, vizsgálónök, intézményvezető, szakértő, szaktanácsadó) és az ezekhez kapcsolódó juttatásokat is?

3. A V. fejezet szól a minősítő bizottság összetételéről. Ebben fenntartással fogadjuk

- a megyei kormányhivatal delegált szakértőjét (tartva attól, hogy fel tudja-e mérni a különböző művészeti ágak belső eltéréseinek sajátosságait pl. egy klasszikus zenei szakértőt delegál a jazz műfajra, mert a szakértői jegyzék szerint mindkettő zene), továbbá

- különösen a „fenntartó szándékait is képviselő intézményvezető” részvételét. Ez utóbbi esetben nem értelmezhető az, hogy a fenntartónak milyen szándéka lehet egy ilyen minősítés kapcsán. Azonban ennél is vitathatóbb annak a vezetőnek a jelenléte, aki a minősítéskor munkáltatója a minősítettnek. Jelenlétével óhatatlanul döntő személlyé válik a minősítésben, hiszen ő ismeri a jelölt munkáját, ő tudja megítélni, hogy a további munkája hasznos-e az intézmény számára.

Megjegyezzük azt is, hogy a vitaanyag a 2017/18 –as tanévig a minősítő testület tagjai közül kifejezetten egyik tagtól se követel meg külön végzettséget, hiszen a kormányhivatal, a felsőfokú intézmény delegáltjának csak „felkészítettnek” kell lennie, míg az intézményvezető esetében nincs külön megköötés. Mindez azt eredményezheti, hogy 2012/2013-as tanévtől a 2017/2018-as tanévig lebonyolításra kerülő első minősítési szakaszban a fenti összetételű szakmai bizottság hosszú évekre eldöntheti a minősítettek sorsát.

4. A X. fejezet szól az alkotói szabadságról. A pályázó éves munkatervét a minősítő bizottság hagyja jóvá (amelynek tagja az intézményvezető), majd az intézményvezető a minősítő bizottság javaslata és a fenntartó véleménye alapján határoz az engedélyezésről. Ez a megoldás igen szerencsétlen, hiszen az intézményvezető kettő minőségben vesz részt az eljárásban.

Más tekintetben vitatható a jogintézmény jelentősége akkor, amikor az alkotói szabadság csupán a fizetés-nélküli szabadság lehetőségét alapozza meg, semmilyen további kedvezményt nem helyez kilátásba, se az előmenetel, se a besorolás tekintetében.

5. 1. számú melléklet a minősítési eljárásról

Az eljárásból számunkra hiányzik a művészetoktatás lényege: a tanítás bemutatása, továbbá a tanulók előadása. A művészetoktatás területén tévútnak tekintjük a tanulók és szülők anonim kérdőívét, mint értékelési módszert, mert például a szülők nem feltétlenül ismerik fel még akár azt a hangszert sem, amelyen a gyermek tanul, nem hogy azt meg tudják ítélni, hogy a pedagógus megfelelően tanítja –e gyermeküket. Legalább ennyire aggályos a gyermekek anonim kérdőíve –legalább is 14 éves koruk előtt.

Eltúlzottnak tartjuk a pedagógus szakmai és munkahelyi felettéseinek véleményének dominanciáját. Nem tartjuk szerencsésnek az egyszerű matematikai átlag, mint végeredmény egyedüli figyelembevételét az alkalmasság megállapításához.

Az anyag nem tisztázza a minősítés viszonyát a közalkalmazotti törvény szerinti minősítéshez.

Nem tartjuk elfogadhatónak azt, hogy a pedagógus nem vitathatja szakmai, tartalmi szempontból a minősítő bizottság döntését, csupán a jogszabálysértés esetében fordulhat a kormányhivatalhoz. Ezzel összefüggésben egyébként szükséges lenne meghatározni azt is, hogy jogilag minek minősül a minősítő bizottság döntése (szakmai állásfoglalás vagy hatósági határozat), hiszen a további esetleges eljárást ez alapvetően meghatározza.

Budapest, 2011. 01.05.

Magyar Zeneművészek és Táncművészek Szakszervezete